

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας



ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2^ο τρίμηνο 2023

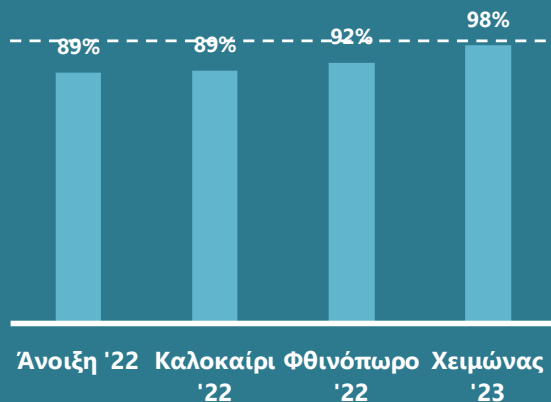


ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Τριετία ισχυρής ανάπτυξης διαβλέπουν τα ελληνικά ξενοδοχεία

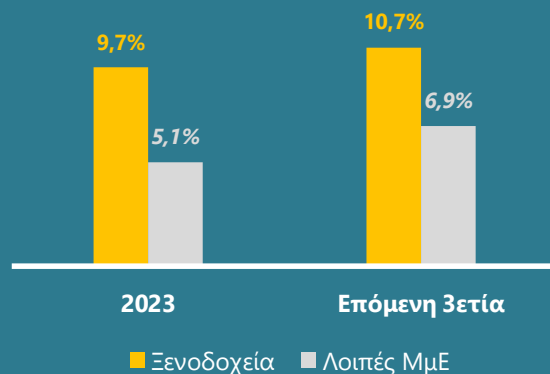
Θετική παραμένει η πορεία του τουρισμού...

Πορεία τουριστικών αφίξεων έναντι αντίστοιχης περιόδου 2019



... με τις τάσεις ανόδου να εκτιμώνται ισχυρές σε ορίζοντα τριετίας ...

Εκτιμήσεις πωλήσεων ετήσια μεταβολή



... στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας

Βασική ευκαιρία ανάπτυξης

% ΜμΕ ξενοδοχείων, περιφέρειες που έδωσαν προτεραιότητα



ΥΠΟΔΟΜΕΣ 30%

Κρήτη – Ιόνιο –
Δωδεκάνησα



ΑΕΡΟΠ. ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ 26%

Κυκλάδες - Χαλκιδική



ΕΝΑΛΛ. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 15%

Πελοπόννησος



ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ 14%

Αττική



ΤΟΠΙΚΟ BRAND 14%

Δωδεκάνησα

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Έρευνα Συγκυρίας ΜμΕ Εθνικής Τράπεζας,
Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα



Σύνοψη

Δυναμικό ήταν το ξεκίνημα του 2023, καθώς η τάση ανάκαμψης ενισχύθηκε κατά τους χειμερινούς μήνες (Δεκ. 2022-Φεβρ. 2023), με τις αφίξεις εξωτερικού να καλύπτουν το 98% του 2019 (σε σχέση με κάλυψη 92% το φθινόπωρο 2022 και 89% το καλοκαίρι 2022). Σημειώνεται ότι η οριακή υστέρηση που παραμένει οφείλεται στις ασθενείς επιδόσεις των οδικών αφίξεων (-22% έναντι του 2019), καθώς οι αεροπορικές αφίξεις έχουν ήδη υπερβεί τα προ-πανδημίας επίπεδα.

Σε αυτό το περιβάλλον, τα ελληνικά ξενοδοχεία (με οδηγό τα νησιά), αύξησαν τις πωλήσεις τους κατά 19% σε αποπληθωρισμένους όρους τους χειμερινούς μήνες (έναντι του 2019), κυρίως μέσω αυξημένου εύρους και ποιότητας υπηρεσιών. **Οριακά ενισχύθηκε το μερίδιο της Ελλάδας στη μεσογειακή αγορά**, με τον χειμώνα να παραμένει εξαιρετικά χαμηλή περίοδος για τον ελληνικό τουρισμό (με μόλις το 2% των διανυκτερεύσεων έτους, έναντι 15% για τις μεσογειακές χώρες).

Όσον αφορά την «**υψηλή**» **τουριστική περίοδο** του 2023 στην Ελλάδα, εμφανή είναι τα σημάδια ότι **ξεκίνησε νωρίς**, ενώ θετικοί εμφανίζονται οι οιωνοί για μια δυναμική συνέχεια **ισχυρών επιδόσεων**. Σε αυτό συνηγορούν i) οι υψηλές για την εποχή προσλήψεις προσωπικού και αεροπορικές αφίξεις, ii) οι υψηλότερες έναντι του ανταγωνισμού κρατήσεις πτήσεων και καταλυμάτων, και iii) η σταδιακή ανάκαμψη του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις κύριες αγορές μας.

Σε αυτό το κομβικό σημείο στο χρόνο, η Εθνική Τράπεζα προχώρησε σε **έρευνα πεδίου σε 200 ξενοδοχειακές ΜμΕ** για να αφουγκραστεί τις πρώτες προσλαμβάνουσες που δέχονται από την πλευρά της ζήτησης:

- Όσον αφορά το 2023, τα ελληνικά ξενοδοχεία εμφανίζονται πιο αισιόδοξα σε σχέση με τον λοιπό επιχειρηματικό τομέα (σε όρους Δείκτη Εμπιστοσύνης), αναμένοντας διπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης (10% έναντι 5%) και συνεπώς προχωρώντας σε επιθετικότερες προσλήψεις και επενδύσεις. Η **επεκτατική στρατηγική τους στόχευση** επιβεβαιώνεται από την εκτίμησή τους ότι η φετινή αναπτυξιακή τους υπεροχή θα διατηρηθεί σε ορίζοντα τριετίας.
- Ως κρίσιμη εξωγενή παράμετρο που στηρίζει τον επεκτατικό τους σχεδιασμό αναγνωρίζουν τη **βελτίωση των υποδομών** που έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια (με το 58% του τομέα να αναγνωρίζει σημαντικό όφελος έναντι 1/3 για τις λοιπές επιχειρήσεις). Στον αντίποδα, ως βασικό εμπόδιο στο δρόμο τους αναγνωρίζουν τη **δυσκολία εύρεσης προσωπικού** (ασκώντας πίεση στα 2/3 του τομέα έναντι 1/2 των λοιπών ΜμΕ), οδηγώντας σε μισθολογικές αυξήσεις που φθάνουν έως και 20% σε νησιωτικές περιοχές για το 2023.
- Όσον αφορά τη στρατηγική πολιτικής, **ευρεία ήταν η κατανομή των απαντήσεων για την προτεραιότητα που πρέπει να τεθεί**, με ορισμένες περιοχές να θέτουν τις υποδομές ως βασική ευκαιρία για την ανάπτυξή τους ενώ άλλες να προτεραιοποιούν την ενίσχυση αεροπορικών συνδέσεων ή την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Καθώς λοιπόν το τουριστικό προϊόν της χώρας μας δε δείχνει ομοιογενές, η χάραξη προτεραιοτήτων στρατηγικής είναι σημαντικό να λαμβάνει υπόψιν τοπικές ιδιαιτερότητες καθώς και το διαφορετικό επίπεδο ωριμότητας του τουριστικού προϊόντος κάθε περιοχής, ενώ κρίσιμη αναδεικνύεται η κατάρτιση συμπληρωματικών **σχεδίων ανάπτυξης ανά περιφέρεια**.

Νωρίς ξεκίνησε η φετινή τουριστική περίοδος, ενώ θετικές είναι οι ενδείξεις και για το υπόλοιπο του έτους

Δυναμικό ήταν το ξεκίνημα του 2023 για τον ελληνικό τουρισμό, με εμφανή σημάδια ότι η τουριστική περίοδος ξεκίνησε ταχύτερα σε σχέση με το παρελθόν, αλλά και ευνοϊκές προοπτικές για μια συνολικά ανοδική χρονιά. Προς αυτή την κατεύθυνση συνηγορούν:

- η ενισχυμένη επίδοση του διμήνου Φεβρουαρίου-Μαρτίου σε όρους i) ισοζυγίου καθαρών προσλήψεων σε ξενοδοχεία (υψηλό 20ετίας για την περίοδο) και ii) αεροπορικών αφίξεων εξωτερικού (6,5% υψηλότερες του 2019)
- οι ευνοϊκοί για την Ελλάδα πρόδρομοι δείκτες τουριστικής δραστηριότητας όπως i) κρατήσεις πτήσεων (+16% έναντι του 2022 και 12% υψηλότερα των ανταγωνιστών) και ii) κρατήσεις ξενοδοχείων (+27% έναντι του 2022 και 22% υψηλότερα των ανταγωνιστών)
- οι βελτιωμένες προσδοκίες ζήτησης, όπως αντικατοπτρίζονται στο δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις βασικές αγορές^[2], όπου μετά από αλληπάλληλες κρίσεις (πανδημία, γεωπολιτικές και ενεργειακή κρίση), εμφανίζονται τάση σταδιακής ανάκαμψης.

Το θετικό κλίμα για τη φετινή τουριστική περίοδο επιβεβαιώνουν οι προσδοκίες των ελληνικών ξενοδοχείων για τη μελλοντική τους δραστηριότητα, με το σχετικό δείκτη^[1] τον Απρίλιο να υπερβαίνει σημαντικά τον αντίστοιχο των ανταγωνιστών της Μεσογείου, αποτελώντας ένδειξη για περαιτέρω κέρδη μεριδίου αγοράς.

[1] Ο δείκτης λαμβάνει υπόψη του, τις παραμέτρους μελλοντικής ζήτησης, απασχόλησης και πορείας τιμών.

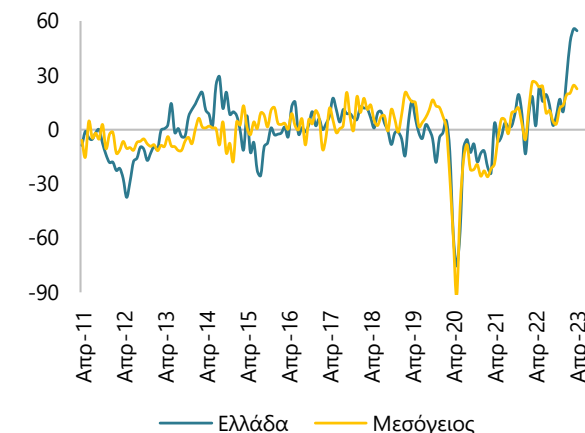
[2] Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Ισπανία και Ολλανδία.

Πηγές: European Commission, Bloomberg, Sojern, Υπουργείο Εργασίας – Σύστημα Εργάνη, Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 2023

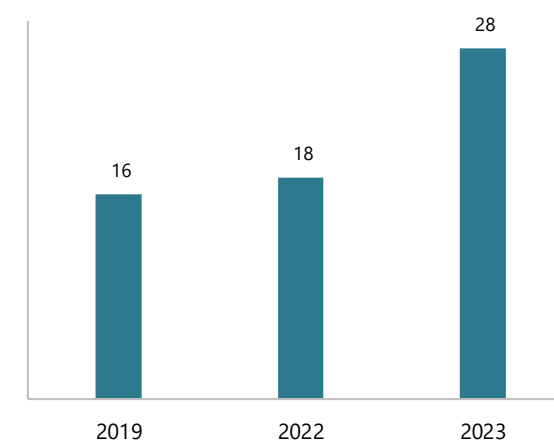
Δείκτες μελλοντικής δραστηριότητας ξενοδοχείων ^[1]

έναντι του μακροπρόθεσμου μέσου όρου



Προσλήψεις ξενοδοχείων

σε χιλιάδες εργαζομένους, σωρευτικά σε καθαρούς όρους, για την περίοδο Φεβρουάριος - Μάρτιος



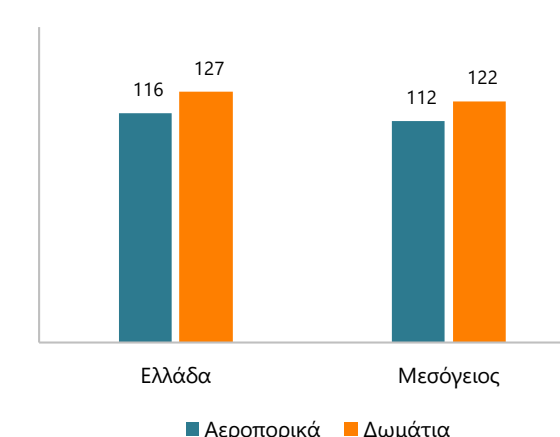
Δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις κύριες τουριστικές αγορές

ως μέσος όρος των κύριων αγορών^[2] του ελληνικού τουρισμού



Δείκτης κρατήσεων μελλοντικών ταξιδιών

έναντι 2022 για την περίοδο Μάρτιος - Απρίλιος



Επιτάχυνση ανόδου τους χειμερινούς μήνες, με τα ελληνικά ξενοδοχεία να κερδίζουν οριακά μερίδια στη Μεσόγειο

ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2023

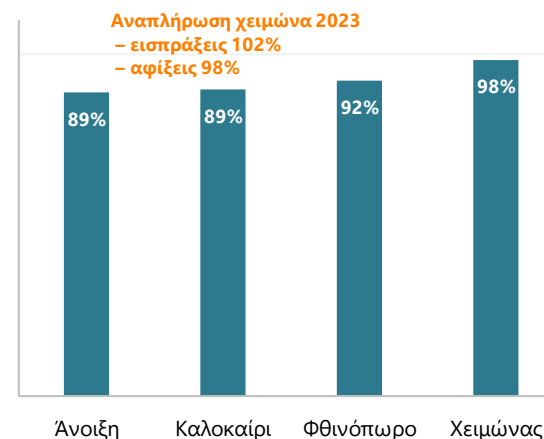
Επιβεβαιωτικά της επιταχυνόμενης ανάκαμψης του ελληνικού τουρισμού είναι και τα διαθέσιμα στοιχεία τουρισμού εξωτερικού για τη χειμερινή περίοδο^[1] με τις αφίξεις εξωτερικού να καλύπτουν το 98% του χειμώνα 2019 (από 92% το φθινόπωρο και 89% το καλοκαίρι του 2022) και τις εισπράξεις να ξεπερνούν οριακά τα αντίστοιχα επίπεδα του χειμώνα 2019. Η οριακή υστέρηση που παραμένει έναντι του 2019 αφορά κυρίως τις οδικές αφίξεις (-22%), ενώ οι αεροπορικές αφίξεις έχουν ανακάμψει πλήρως. Εστιάζοντας στις αγορές προέλευσης των τουριστών, διαπιστώνουμε συνέχιση της τάσης συγκέντρωσης που εμφανίστηκε το 2022, με ενίσχυση του ρόλου των 4 βασικών αγορών (Η.Β., Η.Π.Α., Γερμανία & Γαλλία), οι οποίες αύξησαν τη συμμετοχή τους στο 28% των αφίξεων του φετινού χειμώνα (από το 21% το 2019).

Σε αυτό το περιβάλλον τα ελληνικά ξενοδοχεία ενίσχυσαν τις πωλήσεις τους το χειμώνα 2023 κατά 19% σε αποπληθωρισμένους όρους έναντι του χειμώνα 2019 (32% σε ονομαστικούς), κυρίως μέσω αυξημένου εύρους και ποιότητας υπηρεσιών (δείτε Παράρτημα). Θετικά ξεχώρισαν τα νησιά με άνοδο 29% σε αποπληθωρισμένους όρους (έναντι 20% για τις αστικές περιοχές και 3% για τις ηπειρωτικές).

Με τη επίδοση των ελληνικών ξενοδοχείων οριακά καλύτερη του ανταγωνισμού, το μερίδιο στις διανυκτερεύσεις του χειμώνα στην μεσογειακή αγορά παρέμεινε κοντά στο 3%, με το χειμώνα ωστόσο να παραμένει εξαιρετικά χαμηλή περίοδος για τον ελληνικό τουρισμό, καλύπτοντας μόλις το 2% των ετήσιων διανυκτερεύσεων εξωτερικού σε ξενοδοχεία, έναντι 15% για τις μεσογειακές χώρες (δείτε Παράρτημα).

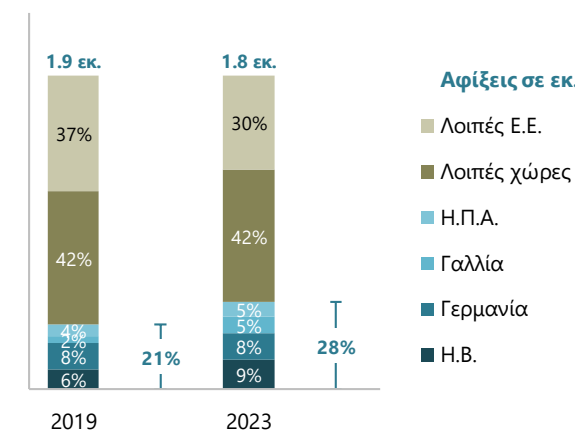
Διεθνείς αφίξεις

έναντι 2019, σε εκ. επιβάτες^[2]



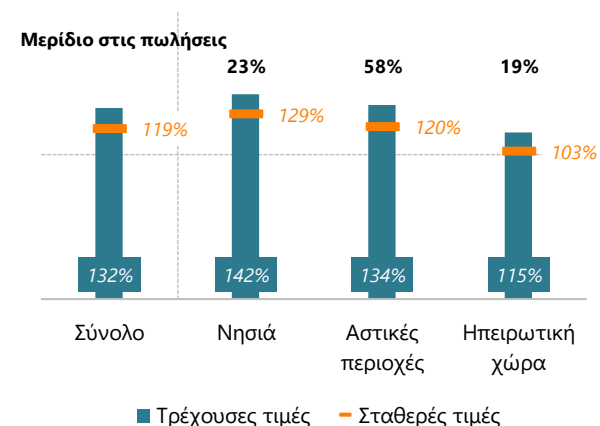
Αφίξεις ξένων τουριστών^[2]

χειμερινή περίοδος^[1]



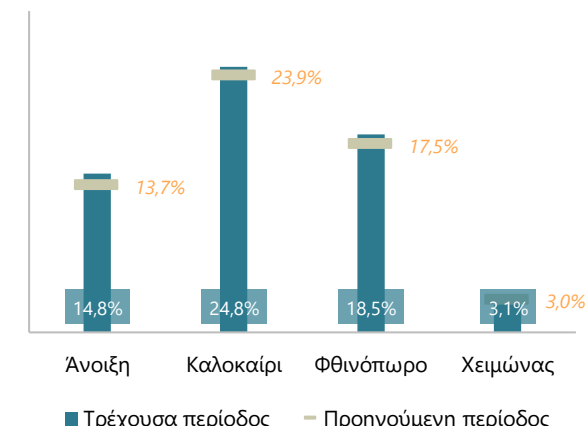
Πωλήσεις ξενοδοχείων ανά περιοχή

ποσοστό αναπλήρωσης της χειμερινής περιόδου^[1] έναντι 2019



Μερίδιο Ελλάδας στη Μεσόγειο

ποσοστό επί των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών της περιόδου^[3]



[1] Ως χειμώνας 2023 ορίζεται η περίοδος Δεκέμβριος 2022 – Φεβρουάριος 2023 και αντίστοιχα για τα υπόλοιπα έτη.

[2] Στις διεθνείς αφίξεις δε λαμβάνονται υπόψη οι αφίξεις κρουαζιέρας.

[3] Ως τρέχουσα περίοδος ορίζεται το 2022/23, και ως προηγούμενη περίοδος το 2019.

Πηγές: Eurostat, El.Stat., Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, τα ξενοδοχεία εκτιμούν ισχυρή ανάπτυξη για την επόμενη Ζετία ...

ΕΡΕΥΝΑ ΕΤΕ στα ελληνικά ξενοδοχεία

Σε αυτό το κομβικό σημείο στο χρόνο, η Εθνική Τράπεζα προχώρησε σε διεξαγωγή έρευνας πεδίου σε 200 ξενοδοχειακές ΜμΕ, με στόχο να αφουγκραστεί τις δικές τους εκτιμήσεις για τη φετινή χρονιά, καθώς και την οπτική τους για τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές και προκλήσεις που εντοπίζουν.

Βασικό εύρημα της έρευνας είναι ότι οι ξενοδοχειακές ΜμΕ εμφανίζονται αισιόδοξες για τη μελλοντική τους δραστηριότητα, όπως αντικατοπτρίζεται:

- στο Δείκτη Εμπιστοσύνης ΜμΕ που καταγράφει η ΕΤΕ, όπου εμφανίζουν υψηλότερο ισοζύγιο θετικών προσδοκιών (46 μονάδες έναντι 15 στις λοιπές ΜμΕ), καθώς και στον επιμέρους δείκτη μελλοντικής ζήτησης (72% εκτιμούν άνοδο το επόμενο εξάμηνο έναντι 28% στις λοιπές ΜμΕ)
- στην εκτίμησή τους για την πορεία πωλήσεων, καθώς αναμένουν αύξηση κύκλου εργασιών της τάξης του 10% το 2023 (διπλάσια από τις λοιπές ΜμΕ), ενώ θεωρούν ότι η υπεροχή αυτή σε όρους ανάπτυξης είναι διατηρήσιμη για την επόμενη τριετία. Σημειώνεται ότι σχετικά υψηλότερη άνοδος εντοπίζεται σε περισσότερο εξωστρεφή^[1] ξενοδοχεία, τα οποία εκπροσωπούν σε μεγαλύτερο βαθμό νησιωτικές περιοχές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις.

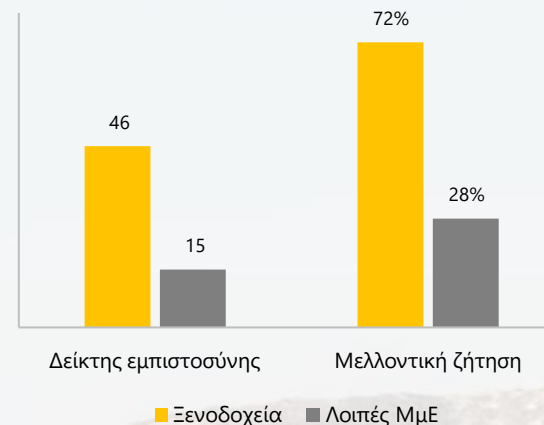
Ενδεικτικό της ευκαιρίας επέκτασης που αντιλαμβάνονται οι ξενοδοχειακές ΜμΕ είναι οι επενδύσεις που πραγματοποιούν για την έγκαιρη ενίσχυση τους, καθώς για το 2023 εκτιμούν κατά μέσο όρο αύξηση της τάξης του 5% τόσο σε ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού τους όσο και σε πάγια/υποδομές (έναντι 2-3% αντίστοιχα για τις λοιπές ΜμΕ).

[1] Ως εξωστρεφείς χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις με πωλήσεις άνω του 60% σε αλλοδαπούς τουρίστες, και ως εσωστρεφείς οι επιχειρήσεις με πωλήσεις άνω του 60% σε εγχώριους τουρίστες.

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας ΜμΕ Εθνικής Τράπεζας, Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

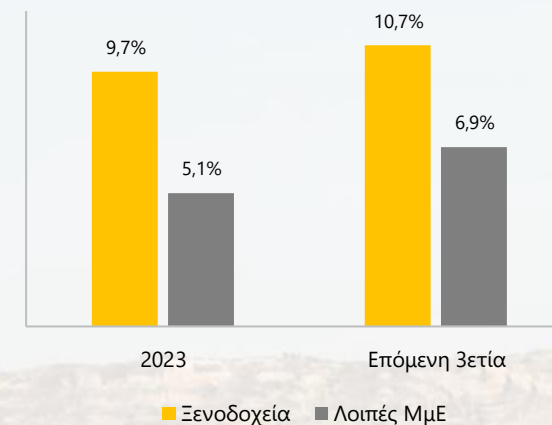
Δείκτες συγκυρίας

Δείκτης εμπιστοσύνης ως ισοζύγιο θετικών-αρνητικών απαντήσεων & θετική εκτίμηση για την μελλοντική ζήτηση



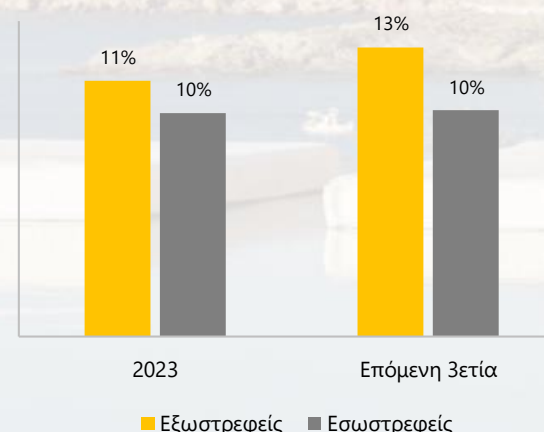
Εκτιμήσεις πωλήσεων

εκτίμηση ΜμΕ για την ετήσια μεταβολή των πωλήσεων



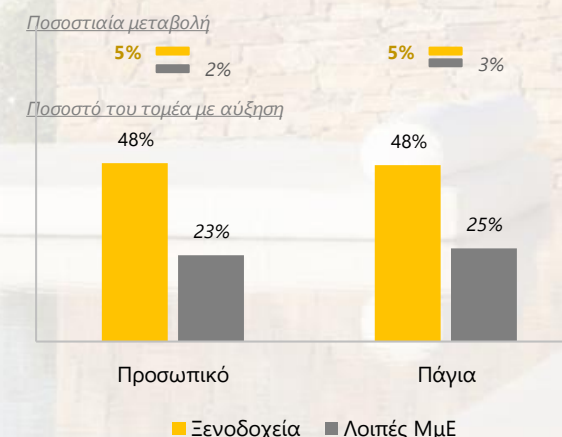
Εκτιμήσεις πωλήσεων

εκτίμηση ΜμΕ για την ετήσια μεταβολή των πωλήσεων



Στρατηγικές αναπτυξιακές ενέργειες

ποσοστό του τομέα & ποσοστιαία ετήσια μεταβολή του 2023



... ωστόσο ζητούμενο αποτελεί η στρατηγική πολιτικής να χαρτογραφείται σε επίπεδο περιφέρειας

ΕΡΕΥΝΑ ΕΤΕ στα ελληνικά ξενοδοχεία

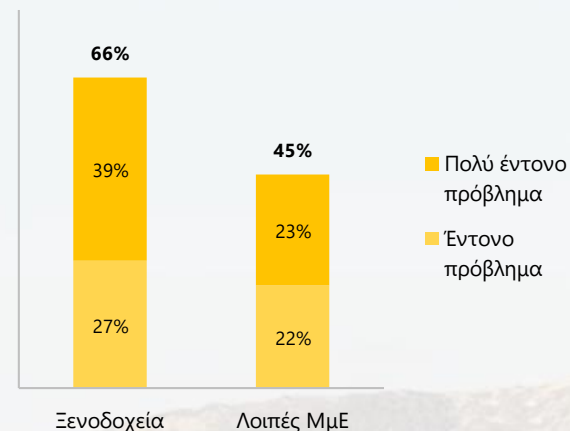
Παρά την αναπτυξιακή διάθεση των ελληνικών ξενοδοχείων, το 2023 διατηρεί στοιχεία υψηλής αβεβαιότητας. Βάσει της έρευνας της ΈΤΕ, ως βασικό εμπόδιο ξεχωρίζει η δυσκολία εύρεσης προσωπικού, με τα 2/3 των ξενοδοχείων να αντιμετωπίζουν έντονο πρόβλημα οδηγώντας σε μισθολογικές αυξήσεις από το 60% των ξενοδοχείων για το 2023 (με εκτιμώμενη μεταβολή που φθάνει έως και 20% σε νησιωτικές περιοχές). Στη διαμόρφωση της δύσκολης αυτής κατάστασης συνέβαλαν τόσο οι αλλαγές στις εργασιακές συνήθειες λόγω της πανδημίας, όσο και λόγοι που συνδέονται με τις ιδιαιτερότητες του τουριστικού επαγγέλματος (π.χ. υψηλή εποχικότητα, απαιτήσεις για προσωπικό υψηλής κατάρτισης, ανάγκη μετακίνησης από τον τόπο μόνιμης κατοικίας).

Στον αντίποδα, ως βασικός παράγοντας ανάπτυξης αναδεικνύεται η αναβάθμιση που έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια στις υποδομές χώρας, με το 58% του τομέα να αναγνωρίζει σημαντικό όφελος (έναντι σχεδόν 1/3 των λοιπών ΜμΕ). Σημειώνεται ότι οι επαρκείς και υψηλής ποιότητας υποδομές έχουν κομβικό ρόλο σε ζητήματα όπως η βελτίωση της εμπειρίας του επισκέπτη, η ανάδειξη σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος καθώς και η άρση της γεωγραφικής απομόνωσης περιοχών.

Όσον αφορά τη στρατηγική πολιτικής, ευρεία ήταν η κατανομή των απαντήσεων για την προτεραιότητα που πρέπει να τεθεί, με ορισμένες περιοχές να θέτουν τις υποδομές ως βασική ευκαιρία για την ανάπτυξή τους (π.χ. Κρήτη, Δωδεκάνησα), ενώ άλλες να προτεραιοποιούν την ενίσχυση αεροπορικών συνδέσεων (π.χ. Κυκλάδες) ή την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού (Πελοπόννησος). Καθώς λοιπόν το τουριστικό προϊόν της χώρας μας δε δείχνει ομοιογενές, η χάραξη των προτεραιοτήτων στρατηγικής είναι σημαντικό να λαμβάνει υπόψιν τοπικές ιδιαιτερότητες καθώς και το διαφορετικό επίπεδο ωριμότητας του τουριστικού προϊόντος κάθε περιοχής, ενώ κρίσιμη αναδεικνύεται η κατάρτιση συμπληρωματικών σχεδίων ανάπτυξης ανά περιφέρεια.

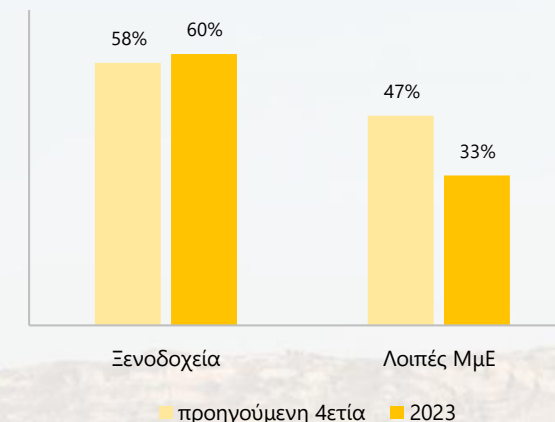
Πρόβλημα στην εύρεση προσωπικού

ποσοστό του τομέα



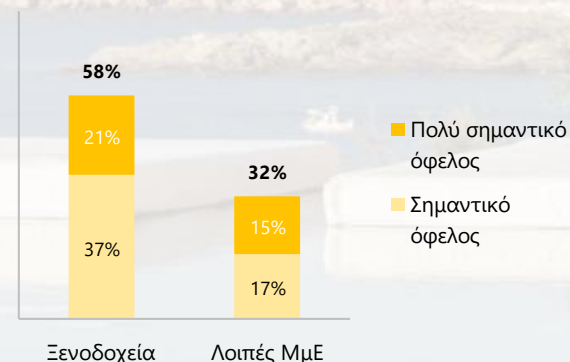
Αύξηση μισθών

ποσοστό του τομέα



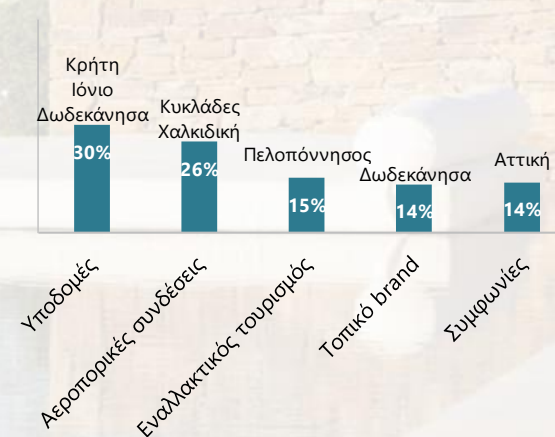
Όφελος από την αναβάθμιση υποδομών

ποσοστό του τομέα



Βασική ευκαιρία ανάπτυξης

ποσοστό του τομέα & περιφέρειες όπου αναδεικνύεται πρώτη επιλογή



Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας, Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Περιγραφή δείγματος

- Η ανάλυση αφορά δείγμα επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., τις οποίες για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζουμε ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ).
- Η επιλογή των εταιρειών έγινε μέσω διαστρωματικής δειγματοληψίας (stratified sampling method), κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ερευνών που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς σε συνολικά 200 εταιρείες και πανελλαδική κάλυψη, και με τρόπο τέτοιο ώστε να κατανέμονται ομοιόμορφα βάσει δύο βασικών παραγόντων: την τάξη του κύκλου εργασιών (6 τάξεις μεγέθους) και την περιοχή δραστηριοποίησης.
- Προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα αντιπροσωπευτικά του τομέα ΜμΕ, πραγματοποιήθηκε στάθμιση των απαντήσεων ανάλογα με τη συμμετοχή της κάθε υποκατηγορίας στο συνολικό κύκλο εργασιών του τομέα. Με αυτόν τον τρόπο προέκυψαν συμπεράσματα (i) ανά μέγεθος, (ii) ανά περιοχή και (iii) συνολικά για τον τομέα ΜμΕ. Βάσει της μεθοδολογίας, οι διακρίσεις που γίνονται κατά την ανάλυση που ακολουθεί αναφέρονται κατά κανόνα σε μερίδια βάσει συνεισφοράς στον κύκλο εργασιών και όχι βάσει αριθμού εταιρειών.

Κατασκευή δείκτη εμπιστοσύνης

- Στοχεύοντας στην κατασκευή ενός δείκτη εμπιστοσύνης για τις ΜμΕ, έχουμε συμπεριλάβει κάποιες βασικές ερωτήσεις που αποτυπώνουν το επίπεδο δραστηριότητας κατά το προηγούμενο και επόμενο εξάμηνο. Το πρότυπο των ερωτήσεων βασίζεται στο εναρμονισμένο ερωτηματολόγιο που προτείνουν ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βελτιώνοντας έτσι τη συγκρισιμότητα του δείκτη.
- Οι ερωτήσεις του δείκτη έχουν 3 εναλλακτικές απαντήσεις: αύξηση (+), σταθερότητα (=), μείωση (-) ή υψηλότερο από το κανονικό (+), κανονικό (=), χαμηλότερο από το κανονικό (-). Αρχικά μετατρέπουμε τον αριθμό των απαντήσεων ανά κατηγορία (+,=,-) σε ποσοστά και στη συνέχεια υπολογίζουμε το καθαρό ισοζύγιο αφαιρώντας το ποσοστό των (-) από το ποσοστό των (+). Δεύτερο εξάμηνο, ο δείκτης εμπιστοσύνης για τον κλάδο υπηρεσιών και κατ' επέκταση των ξενοδοχείων είναι ο μέσος όρος των καθαρών ισοζυγίων για τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - Κατάσταση επιχείρησης προηγούμενου εξάμηνου, παρελθοντική και μελλοντική τάση ζήτησης.
- Για την εκτίμηση του δείκτη λαμβάνονται υπόψη μόνο οι επιχειρήσεις που βρίσκονται σε λειτουργία κατά την περίοδο διενέργειας της έρευνας.

Ταυτότητα δειγματοληπτικής έρευνας

- Εταιρία: KANTAR
- Μεθοδολογία: Ποσοτική έρευνα, με τη μορφή τηλεφωνικών συνεντεύξεων (Computer Aided Telephone Interviewing- C.A.T.I.), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 20 λεπτών.
- Δείγμα: Συνολικά διεξήχθησαν 200 συνεντεύξεις:
- 105 επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 1εκ. ευρώ και 95 επιχειρήσεις με τζίρο από 1-10εκ. ευρώ
- Γεωγραφική κάλυψη: Ελλάδα
- Δειγματοληψία: Πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη, μη αναλογική δειγματοληψία ως προς κλάδο, τάξη μεγέθους τζίρου & περιοχή σε κάθε ένα από τα δύο υπο-δείγματα. Quotas ως προς το μέγεθος του τζίρου για το booster δείγμα.
- Περίοδος διεξαγωγής: 11/3/2023-13/4/2023
- Διεξαγωγή: Η έρευνα διεξήχθη σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τις προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου που ορίζονται από τον ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων). Για την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου εργάστηκαν 39 ερευνητές και 2 επιθεωρητές, με εμπειρία και εξειδίκευση σε έρευνες επιχειρήσεων.

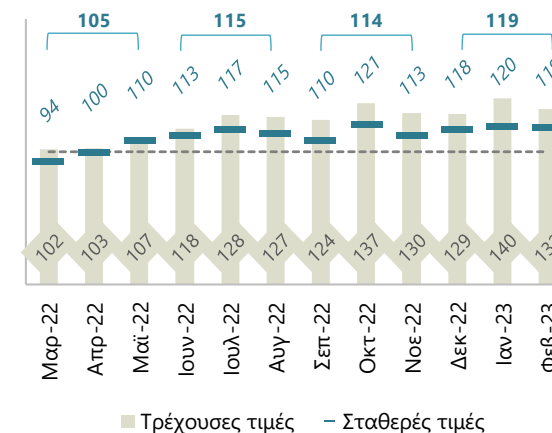
Τα ελληνικά ξενοδοχεία ευνοήθηκαν από τη δυναμική πορεία αφίξεων εξωτερικού κατά τη χειμερινή περίοδο^[1], με αποτέλεσμα να ενισχύσουν περαιτέρω τις πωλήσεις τους κατά 19% σε αποπληθωρισμένους όρους (32% σε ονομαστικούς). Στην επίδοση αυτή συνέβαλαν:

- η επαναφορά των διανυκτερεύσεων σε επίπεδα κοντά στο 2019, ακολουθώντας την πορεία των τουριστικών αφίξεων (καθώς η μέση διάρκεια παραμονής ήταν αντίστοιχη του 2019)
- τα αυξημένα έσοδα ανά διανυκτέρευση (κατά 20% σε αποπληθωρισμένους όρους), τα οποία αποτυπώνουν κυρίως βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών (εύρος και ποιότητα).

Σε επίπεδο επιμέρους περιφερειών, τα νησιά συνεχίζουν να ξεχωρίζουν με τις κορυφαίες επιδόσεις τους (με αποπληθωρισμένες πωλήσεις 29% υψηλότερες του 2019). Παράλληλα, δυνατή ήταν επίσης η επίδοση των αστικών περιοχών (+20%), ενώ και οι σχετικά χαμηλότερης δυναμικής ηπειρωτικές περιοχές κατάφεραν να ξεπεράσουν οριακά το 2019.

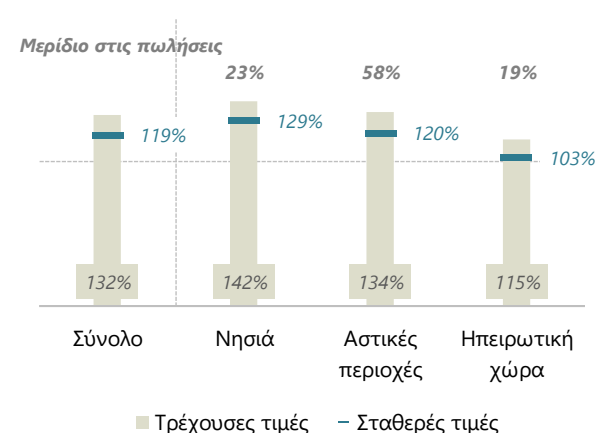
Πωλήσεις ξενοδοχείων

ποσοστό αναπλήρωσης έναντι 2019



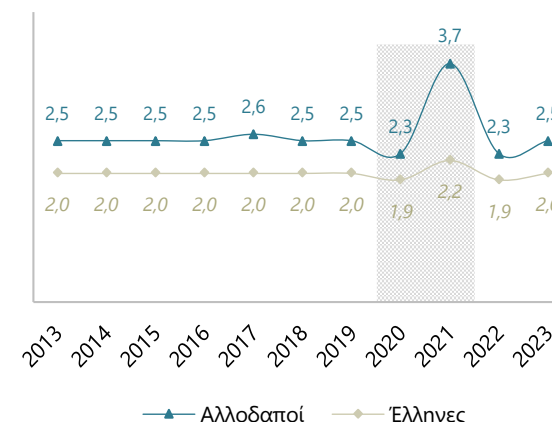
Πωλήσεις ξενοδοχείων ανά περιοχή

ποσοστό αναπλήρωσης της χειμερινής περιόδου^[1] έναντι 2019



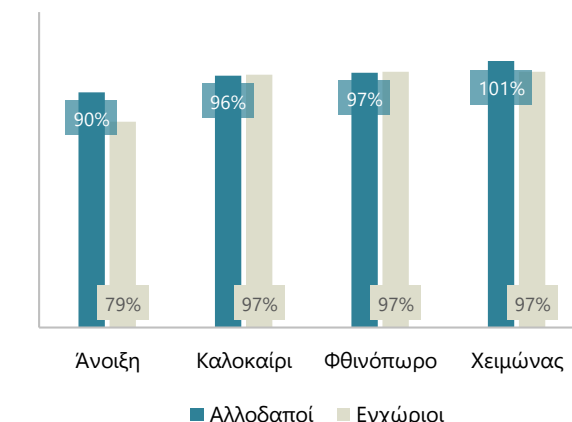
Διανυκτερεύσεις ανά άφιξη

σε ημέρες για την χειμερινή περίοδο^[1]



Πορεία διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχεία

έναντι της αντίστοιχης περιόδου^[1] του 2019



[1] Ως χειμώνας 2023 ορίζεται η περίοδος Δεκέμβριος 2022 – Φεβρουάριος 2023 και αντίστοιχα για τα υπόλοιπα έτη, ως φθινόπωρο ορίζεται η περίοδος Σεπτέμβριος – Νοέμβριος, ως καλοκαίρι η περίοδος Ιούνιος – Αύγουστος και ως άνοιξη η περίοδος Μάρτιος – Μάιος κάθε έτους.

Πηγές: Eurostat, El.Stat., Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

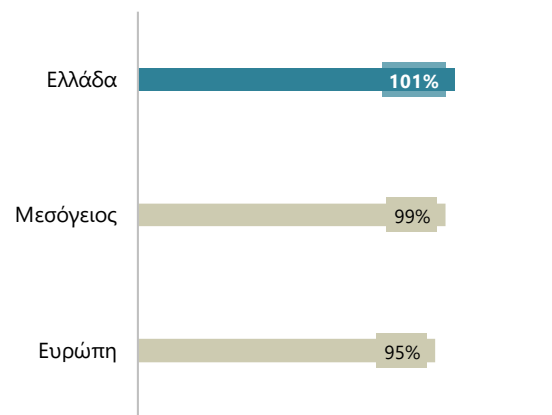
Η χειμερινή επίδοση των ελληνικών ξενοδοχείων ήταν οριακά καλύτερη έναντι του ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα το ελληνικό μερίδιο στη μεσογειακή αγορά να παραμένει κοντά στο 3% των διανυκτερεύσεων. Σημειώνεται ότι όσον αφορά τον εγχώριο τουρισμό, η Μεσόγειος εμφανίζει ελαφρώς ταχύτερη επαναφορά σε προ πανδημίας επίπεδα συγκριτικά με την Ελλάδα (102% έναντι 97% αντίστοιχα).

Σε κάθε περίπτωση, ουσιαστικής σημασίας είναι το γεγονός ότι οι μεσογειακές χώρες έχουν πλέον καταφέρει να επιστρέψουν σε επίπεδα δραστηριότητας προ πανδημίας, διατηρώντας ελαφρύ προβάδισμα έναντι της Ευρώπης (η οποία συνεχίζει να έχει μια μικρή απόκλιση της τάξης τους 5% κατά μέσο όρο έναντι του 2019).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το μερίδιο της Ελλάδας στη μεσογειακή αγορά τη χειμερινή περίοδο (3%) υπολείπεται σημαντικά της δυναμικής παρουσίας της την υπόλοιπη περίοδο του έτους (24% το καλοκαίρι και 15% το υπόλοιπο έτος), αντικατοπτρίζοντας την εξαιρετικά έντονη εποχικότητα του ελληνικού τουρισμού. Ειδικότερα, η Ελλάδα παραμένει – μαζί με την Κροατία – ο μεσογειακός προορισμός με την χαμηλότερη συνεισφορά της χειμερινής περιόδου στις ετήσιες διανυκτερεύσεις αλλοδαπών τουριστών, και σε σημαντική απόσταση από τις υπόλοιπες χώρες με συνεισφορά μόλις 1,9% έναντι 14-15% για Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία, καταδεικνύοντας τα σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης που διαθέτει το τουριστικό μας προϊόν σε αυτή την εποχή του χρόνου.

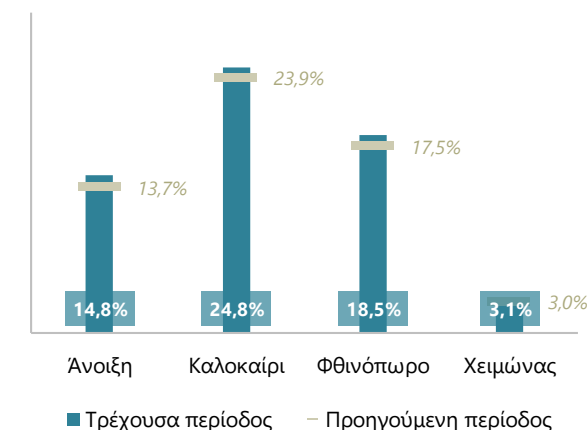
Διανυκτερεύσεις τουριστών

ποσοστό αναπλήρωσης των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών της χειμερινής περιόδου^[1] έναντι 2019



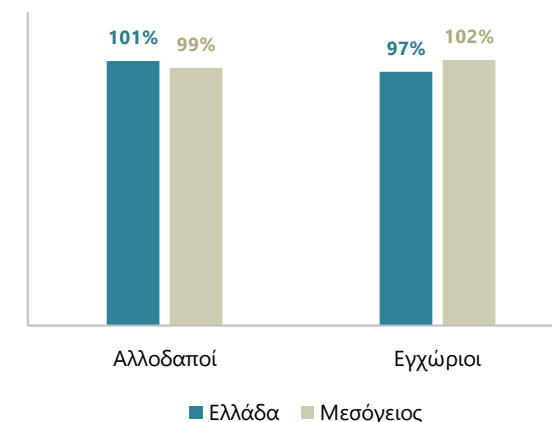
Μερίδιο Ελλάδας στη Μεσόγειο

ποσοστό επί των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών της περιόδου^[1]



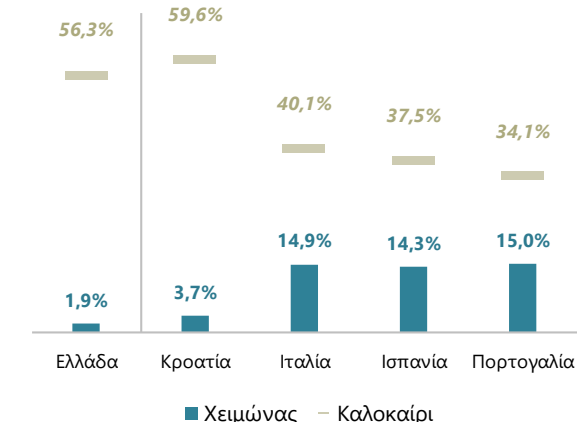
Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία

ποσοστό αναπλήρωσης της χειμερινής περιόδου^[1] έναντι 2019



Εποχικότητα

ποσοστό περιόδου στο 12μηνο, στις διανυκτερεύσεις αλλοδαπών τουριστών



[1] Ως τρέχουσα περίοδος ορίζεται το 2022/23, και ως προηγούμενη περίοδος το 2019

Πηγές: Eurostat, Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα



Disclaimer

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύομένου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζονται με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Βουμβάκη Τζέση
Deputy Chief Economist
fvoumv@nbg.gr

Κουτούζου Αθανασία
Head of Entrepreneurship & Business Analysis
koutouzou.ath@nbg.gr

Σακκάς Κ. Γεώργιος
Economist
sakkas.georgios@nbg.gr

Κωνσταντοπούλου Νίκη
Economist
konstantopoulou.niki@nbg.gr

Κρόμπας Ιωάννης
Economist
krompas.ioannis@nbg.gr

Μιχαηλίδης Μάριος
Data Analyst
michailidis.marios@nbg.gr

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2^ο τρίμηνο 2023



ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης